

POSUDEK MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

katedra mezinárodních vztahů IPS UK FSV

Posudek na magisterskou diplomovou práci zpracovanou na katedře mezinárodních vztahů IPS by měl obsahovat Vaše vyjádření k následujícím bodům. Při zpracování posudku můžete použít následující část tohoto souboru, kde vyplníte své hodnocení do jednotlivých polí.

Jméno diplomanta/ky

Michaela Ševčíková

Název práce

Teoretické a praktické aspekty budování vnitřního trhu Evropské unie

Konzultant/ka práce

PhDr. Irah Kučerová, PhD.

Oponent/ka práce

Ing. Jan Hřích, CSc.

semestr/rok

2011

počet stran

127

počet znaků

1. koncepce práce

- i. volba tématu, formulace výzkumné otázky a jejich zdůvodnění; přiměřenost, původnost;
- ii. teoreticko-metodologické ukotvení – výběr a zdůvodnění; metoda zpracování;
- iii. volba zdrojů, kritický rozbor literatury, příp. dalších použitých zdrojů;
- iv. struktura textu (úplnost, správnost a přiměřenost členění, logická provázanost);

Diplomantka si zvolila zajímavé a aktuální téma. Otázky, které si v jeho rámci klade (viz s. 12-13), jsou zajisté závažné, zajímavé a z hlediska zkoumání vnitřního trhu v současném kontextu i relevantní. Představují však **příliš široké** vymezení cíle diplomové práce, které není možno v rámci práce uvedeného typu při nejlepší vůli naplnit. Cíl práce tedy měl být zvolen přiměřeněji k jejímu stanovenému rozsahu a možnostem autorky. Za poněkud nadnesenou potom oponent považuje charakteristiku zvolených metod při zpracování práce (s. 13).

Určité rozpaky u oponenta vzbuzuje **struktura práce**, která podle jeho názoru **nemá logiku odpovídající zvolenému cíli práce** a její jednotlivé části do sebe ne zcela zapadají a netvoří plně organický celek. Teoreticky laděný úvod v rámci první kapitoly práce bývá sice ve většině případů žádoucí, avšak jeho konkrétní pojetí u této práce nepovažuje oponent vzhledem k jejímu celkovému zaměření za příliš šťastné. Zde měl být pojat úžeji a soustředit se na vybrané teoretické aspekty budování jednotného vnitřního (či společného) trhu, tj. propojování jednotlivých národohospodářských komplexů, a nikoli na obecné teoretické přístupy k ekonomické a politické integraci jako takové. Ve stávající podobě je výklad v první kapitole pouze slabě propojen s výkladem v dalších kapitolách.

Podle názoru oponenta měla za teoreticky (ve výše naznačeném smyslu) laděnou první kapitolou následovat – zhruba – současná třetí kapitola, tedy kapitola, která by jasně vymezila chápání a pojetí společného/vnitřního trhu v ES/EU během uplynulých dekád, kdy byly na evropském kontinentu rozvíjeny integrační procesy. Na základě toho se diplomantka měla pokusit stanovit určitá obecná kritéria jeho dokončení. Poté měla přijít část textu zhruba odpovídající současné čtvrté kapitole, která by charakterizovala

současný reálný stav integračního procesu v této oblasti a konfrontovala by ho s jeho původními i později přijatými cíli a s výše uvedenými kritérii jeho dokončenosti.

Pojetí současné druhé kapitoly práce považují za značně problematické. Dokumenty, které jsou zde analyzovány, sice nepochybně mají svou váhu a relevanci a měly by být studovány, avšak jejich syntéza by měla být spíše použita průběžně při zpracovávání ostatních částí práce než vyčleněna do části samostatné. Do celkové koncepce práce také podle názoru oponenta příliš nezapadá pátá kapitola, neboť komparace ekonomické výkonnosti jednotlivých současných center světové ekonomiky nepatří mezi její deklarované cíle. Postavení EU v tomto srovnání také rozhodně nelze připisovat pouze a výlučně výsledkům, kterých Unie dosáhla při vytváření jednotného vnitřního trhu, byť tento aspekt zde určitě hraje důležitou roli. Otázkou také je, zda EU jako celek, která je přece jen složena z jednotlivých států na dosti různém stupni ekonomického a sociálního vývoje (její heterogenitu ostatně sama autorka zdůrazňuje), je možno jen tak bez dalšího srovnávat s plně integrovanými národními státy. Závěry, které autorka činí na základě několika makroekonomických údajů, se tak zdají být přece jen poněkud přehnané: „V 70. letech Spojené státy předstihly země ES a toto jasné prvenství si udržely až do současnosti. Z výše uvedeného je zřejmé, že tržní prostředí ve Spojených státech funguje daleko lépe než v zemích EU. Jedním z důvodů je liberálnější hospodářská politika, než politika, která je uplatňována v zemích Evropské unie. To má za následek, že ekonomický růst v USA je zhruba 1,8krát vyšší za uvedené období než v EU.“ (s. 98-99)

Autorka pracuje s celou řadou sekundárních i primárních zdrojů, s jejichž obsahem se zřejmě – alespoň ve většině případů – v odpovídající míře opravdu seznámila. Jejich volbu je možno označit vzhledem k tématu práce za odpovídající. Některé prameny uvedené s *Seznamu literatury* však v samotném textu práce nejsou vůbec odkazovány, viz např. *Jovanovič, 1997; Zahradník, 2000* aj. Nevím, zda odpovídá pravidlům pro tvorbu závěrečných prací platným na FSV UK (každá škola má v tomto směru trochu jiná pravidla).

2. zpracování tématu (výběr zdrojů pro jednotlivé aspekty zvolené problematiky, interpretace přebíraných poznatků, argumentace, formulace vlastních poznatků, včetně vyvození závěrů, přesnost vyjadřování; příp. práce s daty – úplnost, přesnost, správnost postupů; konformita s projektem);

Lze říci, že diplomantka při zpracování své práce více méně vychází z odpovídající znalosti zvolených pramenů. Celkově zvládá jejich tvůrčí využití ve prospěch své argumentace. V některých případech se však dostává na pozice obvyklých – a někdy i trochu „otřepaných“ – neoliberálních ekonomických a hospodářsko politických argumentů, které uvádí bez odkazů na nějaké zdroje jako předem dané postuláty, viz např. doporučení typu „omezení a větší odolnost na tlaky ze strany odborů, lobbyistů, ekoaktivistů a jiných zájmových skupin“ (s. 87, citováno v původní podobě), jež by měla - údajně - vést ke zlepšení podnikatelského prostředí. Do stejné skupiny patří rovněž výzvy typu: „...odstranit korporativistický odpor“, zde v souvislosti s budováním jednotného trhu se službami (s. 61).

Kriticky je třeba hodnotit rovněž způsob, jakým autorka činí některé velmi dalekosáhlé a kategorické závěry na základě několika makroekonomických dat v kapitole 5 (viz výše, bod 1).

V odborné práci je též třeba alespoň na jednom konkrétním příkladě doložit různé odkazy na něčí názory, kritiku apod., viz např. „*Lisabonská smlouva má celou řadu odpůrců. Kritika se soustřeďuje především na zvyšování intenzity prohlubování integračních procesů bez ohledu na efektivnost a naplňování cílů nižších forem integrace. Zaměřují se dále na federalizaci EU, kritizují byrokratizaci, vznik elitářských skupin, zvyšující se deficit demokracie, redukci oblastí, kde mohou jednotlivé členské státy uplatnit právo veta a rozhodovat samy.*“ (s. 57) nebo „*Jiní ekonomové podotýkají, že tuhá daňová harmonizace je projevem nastupujícího trendu centralizace celé hospodářské politiky.*“ (s. 64)

3. standardy vědeckého textu (bibliografie, odkazy, citace);

Předložený text po formální stránce **odpovídá obvyklým standardům**, pokud jde odkazy (zvolen harvardský systém), citace apod.

4. stylistická a jazyková úroveň textu;

Práce je po stránce stylistické na poměrně slušné úrovni. Překlepů je zde jen velmi málo. Na několika místech však autorka vypouští některá slova (viz např. s. 59, nebo s. 91, pozn. 126). Poněkud rušivě však působí, že se autorka na některých místech uchyluje k určitým žurnalistickým klišé, které přijímá jako danou pravdu (viz výše).

Autorka se však nevyhnula ani určitým stylistickým nešikovnostem: „*V letech 1993 – 1996 existoval přechodný systém dle principu země určení, který se z důvodu rozdílných daňových sazeb používá dodnes.*“ (s. 66), nebo „*Opatření s rovnocenným účinkem je aktivismus, který vytvářely jednotlivé členské státy na dovážené či vyvážené zboží. Základním problémem však bylo, že Římská smlouva nikde výslovně neuváděla, co toto „opatření“ vlastně znamená.*“ (s. 68, pozn. 85)

5. formální úplnost výtisku (čestné prohlášení, obsah, resumé, projekt);

Elektronická verze diplomové práce (ve formátu *pdf*), která byla oponentovi zaslána e-mailem, je ve smyslu výše uvedených náležitostí **kompletní**.

6. dílčí připomínky (pokud nejsou uvedeny jako součást hodnocení výše uvedených aspektů práce); příp. náměty či otázky k obhajobě;

Mezi formální nedostatky práce patří, že autorka v tabulce č. 2 (s. 65), v tabulce č. 5 (s. 84) a rovněž v grafu č. 9 (s. 100) uvádí názvy členských zemí EU anglicky. V tabulce č. 6 (s. 86) zase uvádí mezi členskými zeměmi EU nesprávně Norsko, zatímco vynechává Maltu.

V rámci obhajoby předložené diplomové práce se doporučuji zaměřit na tyto **otázky**:

- 1) Jak se k možnosti vytvářet zóny volného obchodu, příp. celní unie na regionálním základě staví pravidla WTO (do roku 1995 GATT)?
- 2) Co zahrnuje (na základě Lisabonské smlouvy) společná obchodní politika EU (viz čl. 207 *Smlouvy o fungování EU*)?
- 3) Je autorka toho názoru, že Lisabonská smlouva nějak konkrétně (a výrazněji než předcházející smluvní úprava) podporuje „*vznik elitářských skupin*“ nebo, že znamená „*federalizaci EU*“? (viz s. 57)
- 4) Jak se dá podle autorky odstranit *korporativistický odpor* a co toto slovní spojení přesně znamená? (viz s. 61)

7. celkové hodnocení (práce ne/odpovídá požadavkům kladeným na DP; ne/doporučení práce k obhajobě; nejsilnější, příp. nejslabší stránky práce; příp. doporučení na zvláštní ocenění [pochvala děkana za vynikající DP]);

Podle názoru oponenta předložená práce **odpovídá** nárokům obvykle kladeným na diplomovou práci. **Doporučuje** ji proto **k obhajobě**.

Silnou stránkou práce je zajímavá interpretace pramenů o základních teoretických přístupech k ekonomické a politické integraci, jakož i hlavních strategických dokumentů v oblasti vnitřního trhu EU, za kterou zajisté stojí jejich slušná znalost (viz kapitoly 1 a 2). Naopak mezi její slabší stránky patří její málo konzistentní struktura a poměrně slabá vzájemná obsahová propojenost mezi některými kapitolami (viz výše). V některých případech je diplomantce rovněž možno vytknout ne zcela adekvátní způsob argumentace, kdy z určitých indicií vyvozuje příliš široké a dalekosáhlé závěry (viz zejména kap. 5).

8. navrhovaná klasifikace.

Podle názoru oponenta by předložená diplomová práce mohla být v závislosti na výkonu diplomantky při obhajobě (včetně schopnosti zodpovědět výše položené otázky) hodnocena známkou **velmi dobře**.

datum

podpis

Praha, 21. ledna 2011